

I DIO

1. UVOD

1.1. UVODNA RAZMATRANJA

ZAŠTO OVA TEMA ?

„Ne učimo za školu, učimo za život.“

Seneka mlađi

Još je rimski filozof, političar i dramatičar Seneka Mlađi, upozoravao na neupotrebljivost stečenog teoretskog znanja bez praktične primjene naučenog, u svakodnevnom životu. Javno je kritikovao učenje bez prakse.

Škola, kao obrazovna i vaspitna institucija u obrazovanju mladih i odraslih treba da ima, po Seneki, osnovni cilj – naučiti i obučiti čovjeka vještinama i spremiti ga za život. Današnji turbulentni uslovi života, stalne promjene, tržišna ekonomija i globalizacija potvrđuju i opravdavaju izreku čuvenog filozofa.

Uvođenje preduzetništva i preduzetničke kulture u škole i podizanje preduzetničke svijesti, danas je postao jedan od najvećih izazova i zadataka obrazovanja u većini zemalja svijeta.

U ovom trenutku, Bosna i Hercegovina je država – potencijalni kandidat, koja čeka prijem u članstvo Evropske unije. Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj tek predstoji složen proces uvođenja i implementacije Strategije uvođenja preduzetništva u obrazovni sistem BiH za period 2012–2015. godine, kao jedan od zahtjeva i uslova za pristup EU-i.

Tema je aktuelna, nova, savremena, svrsishodna, bitna za cjeloživotno učenje, nedovoljno proučena i primijenjena i tek treba da se na osnovu istraživanja i rezultata istraživanja, praktično primijeni u kurikulumu obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Činjenica je da u današnjim, poslijeratnim uslovima života, nakon završenog školovanja, mlade i radno sposobne ljude ne čeka siguran i trajan posao u struci.

Preduzetništvo je privredni fenomen koji stimulise i aktivira inovativnost i kreativnost, pospješuje radni i životni uspjeh pojedinca, podstiče ekonomski rast društva i obezbjeđuje zaposlenost i otvaranje novih radnih mjesta.

Znanje je kapital i moć svakog čovjeka, a obrazovanje je pokretačka snaga društva, koja utiče na društveni i ekonomski napredak svake zajednice. Promjene u svijetu i kod nas su svakodnevnne u svim domenima života, javljaju se novi zahtjevi i nove potrebe, a nova zanimanja budućnosti su još nepoznata i o njima će se tek učiti u školama.

Istraživanja u oblasti preduzetništva postaju sve značajnija, ali neznatan je broj istraživanja koja se bave pedagoškim aspektima u oblasti preduzetništva. Činjenica je da se, dosad, malo pričalo i pisalo o **preduzetničkom obrazovanju** u Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj.

Postojeći i aktuelni kurikulumi ne pridaju važnost preduzetništvu kao važnom nastavnom predmetu. Zasad, to je „sporedan“ predmet u školi u sklopu ekonomske grupe predmeta, što se zaključuje po malom fondu časova u radnoj sedmici i slaboj zastupljenosti u nastavi u školama.

Ovaj master rad ukazuje na nedostatke praktične nastave i praktične primjene naučenog u obrazovnom sistemu Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, kako u redovnom obrazovanju tako i u programu obrazovanja odraslih i cjeloživotnom učenju.

Hitno je potrebno osavremenjavanje sadašnjeg, klasičnog, tradicionalnog školstva u kojem preovlađuju dugogodišnje ustaljene i krute forme teoretskog predavanja u nastavi.

Krajnji cilj uvođenja preduzetništva u nastavni proces je usvajanje znanja i sticanje životnih vještina i stavova, kao i usklađivanje životnih kompetencija sa potrebama lokalnog i globalnog tržišta rada, a sve u svrhu ličnog razvoja, inkluzije, zapošljavanja i opšteg dobra svakog društva.

Misija autora

Opredjeljenje za ovu temu, proizilazi iz mog dosadašnjeg rada u ovoj oblasti, tokom kojeg sam radila kao profesor ekonomske grupe predmeta u više srednjih škola, a sada sam na poziciji direktora privatnog srednjoškolskog centra, SŠC „Gemit Apeiron“ u Banjaluci.

Od 2009.godine član sam EFT-a tima u projektu EU „Uvođenje poduzetništva u obrazovni sustav BIH“, a od 2010.godine aktivan član Zajedničkog ekspertnog tima za provođenje strategije uvođenja preduzetništva u nastavni proces (CET).

Od 2011.godine u okviru CET-a učestvujem u izradi „Plana i programa stručnog usavršavanja nastavnika za poduzetničko učenje“ za Bosnu i Hercegovinu. Stručni tim broji petnaest članova na nivou Bosne i Hercegovine. Članovi tima su predstavnici: Agencije za predškolsko, osnovno, srednje obrazovanje BiH, predstavnici Vijeća ministara BiH, predstavnici Ministarstva prosvjete i kulture RS i Ministarstva obrazovanja HNK, predstavnici pedagoških zavoda iz Federacije BiH i RS, predstavnici Asocijacije direktora srednjih škola BiH, predstavnici Udruženja poslodavaca, direktori i nastavnici osnovnih i srednjih škola i predstavnici visokoškolskih ustanova.

Promoter sam projekta u Srednjoškolskom centru „Gemit Apeiron“, koji je jedan od dvadeset pilot škola za uvođenje preduzetništva u BIH i inicijator uvođenja praktične nastave u sve nastavne planove i programe iz oblasti preduzetničkog učenja, a u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju RS. U projektu sam i jedini predstavnik privatne školske ustanove u BiH i RS. Ostali članovi su predstavnici javnih ustanova i javnih osnovnih i srednjih škola.

Cilj je osavremeniti, dizajnirati nastavne planove i programe, postaviti učenika u centar, da on bude početak i kraj dešavanja u nastavi, motivisati ga i naučiti da postane ekonomsko-finansijski pismen, bez obzira na vrstu škole, godine starosti, izbor struke i zanimanja.

Neophodno je naučiti i osposobiti učenika da preuzme kontrolu nad vlastitim životom i sudbinom, dati mu životne kompetencije i spremi ga za život.

Taj cilj za mene predstavlja izazov i nepoznat put kojim, kao roditelj, prosvjetni radnik i ekonomista po struci, želim da putujem do kraja.